

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Ndob/15/2025
Identifikačné číslo spisu:	6124317625
Dátum vydania rozhodnutia:	29.04.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivana Nemčeková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:6124317625.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ivany Nemčkovej a členiek senátu JUDr. Andrey Moravčíkovej, PhD. a JUDr. Lenky Praženkovej, v spore žalobcu RealMag s. r. o., so sídlom Ľaliová 6369/15C, Bernolákovo, IČO: 46 056 149, zastúpeného Martin Pavle s. r. o., so sídlom Pribinova 4, Bratislava, IČO: 36 860 450, proti žalovanému KOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, so sídlom Štefanovičova 4, Bratislava, IČO: 00 585 441, o zaplatenie 503,85 eur s príslušenstvom, vedenom na Mestskom súde Bratislava III pod sp. zn. 76Cb/108/2024, o nesúhlase Mestského súdu Bratislava III s postúpením sporu Okresným súdom Banská Bystrica, takto

rozhodol:

P r í s l u š n ý m súdom na konanie v spore je Mestský súd Bratislava IV.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Banská Bystrica dňa 31. júla 2024 postúpil spor na prejednanie a rozhodnutie Mestskému súdu Bratislava III z dôvodu, že po podaní odporu žalovaným bol zo strany žalobcu podaný návrh na pokračovanie v konaní na súde príslušnom na prejednanie vecí podľa § 10 ods. 3, resp. § 14 ods. 3 zákona č. 307/2016 Z. z. o upomínacom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon o UK“).

2. Mestský súd Bratislava III s postúpením sporu nesúhlasil a v predložení spisu z 9. apríla 2025 Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky namietol, že nie je súdom príslušným na prejednanie a rozhodnutie sporu. Nesúhlas s postúpením odôvodnil tvrdením, že predmetom žaloby je spor, v ktorom na strane žalobcu vystupuje poškodený (bez ohľadu na to, či ide o podnikateľský alebo nepodnikateľský subjekt) a na strane žalovaného vystupuje poisťovňa škodcu. Ide teda o občianskoprávny spor, nakoľko poškodený si uplatňuje svoj priamy nárok proti poisťovateľovi vyplývajúci z § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (ďalej tiež „zákon o PZP“), a nie o spor z obchodnoprávneho záväzkového vzťahu medzi dvomi

podnikateľmi týkajúci sa ich podnikateľskej činnosti, spadajúci pod § 261 ods. 1 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník (ďalej tiež „ObZ“). Podľa predkladajúceho súdu žaloba nepredstavuje obchodnoprávny spor (§ 22 CSP), prípadne iný spor (§ 23 písm. a/, § 26 písm. a/, § 27, § 28 písm. a/, § 29 CSP), na prejednanie ktorého by bol kauzálny príslušný Mestský súd Bratislava III. Žalobca uplatňuje občianskoprávny nárok, vo vzťahu ku ktorému je vecne a miestne príslušný Mestský súd Bratislava IV.

3. Z vyššie uvedených dôvodov Mestský súd Bratislava III predložil súdny spis Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“) ako súdu spoločne nadriadenému obom súdom podľa § 43 ods. 2 CSP na rozhodnutie o príslušnosti.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“), ako súd spoločne nadriadený Okresnému súdu Banská Bystrica a Mestskému súdu Bratislava III na rozhodnutie o príslušnosti (§ 43 ods. 2 CSP), po preskúmaní okolností sporu o príslušnosť, dospel k záveru, že nesúhlas Mestského súdu Bratislava III s postúpením sporu Okresným súdom Banská Bystrica, je dôvodný.

5. Podľa ustanovenia § 36 ods. 1 a 2 CSP, konanie sa uskutočňuje na súde, ktorý je na prejednanie príslušný. Príslušnosť sa určuje podľa okolností v čase začatia konania, takto určená príslušnosť trvá až do skončenia konania.

6. Podľa ustanovenia § 40 CSP, súd aj bez námietky skúma vecnú príslušnosť, kauzálnu príslušnosť a funkčnú príslušnosť počas celého konania; kauzálnu príslušnosť v obchodnoprávných sporoch súd skúma iba do otvorenia pojednávania alebo predbežného prejednanie sporu.

7. Podľa ustanovenia § 43 ods. 1 CSP, ak súd postupom podľa § 40 a § 41 zistí, že nie je príslušný, bezodkladne postúpi spor príslušnému súdu bez rozhodnutia a upovedomí o tom žalobcu. Žalovaného upovedomí len vtedy, ak mu už bola žaloba doručená.

8. Podľa ustanovenia § 43 ods. 2 CSP, ak súd, ktorému bol spor postúpený, s postúpením nesúhlasí, bezodkladne predloží súdny spis bez rozhodnutia spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie o príslušnosti; ak ide o spor o miestnu príslušnosť, predloží súdny spis svojmu nadriadenému súdu. Týmto rozhodnutím sú súde viazané.

9. Podľa ustanovenia § 12 ods. 2 CSP, ak tento zákon neustanovuje inak, na konanie v prvej inštancii je pre obvod Mestského súdu Bratislava IV miestne príslušný Mestský súd Bratislava IV.

10. Podľa ustanovenia § 13 CSP, na konanie v prvej inštancii je miestne príslušný všeobecný súd žalovaného, ak nie je ustanovené inak.

11. Podľa ustanovenia § 15 ods. 1 CSP, všeobecným súdom právnickej osoby je súd, v ktorého obvode má právnická osoba adresu sídla.

12. Podľa ustanovenia § 14 ods. 3 zákona o UK, ak žalobca v lehote podľa odseku 1 podá návrh na pokračovanie v konaní, súd postúpi vec do piatich pracovných dní súdu príslušnému na jej prejednanie podľa Civilného sporového poriadku a strany o tom upovedomí.

Ak príslušným na jej prejednanie je súd podľa § 2, súd strany upovedomí o pokračovaní v konaní.

13. Podľa § 2 ods. 4 zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (v znení zákonov č. 428/2004 Z. z. a č. 757/2004 Z. z.), sídlom Mestského súdu Bratislava IV je mesto Bratislava; jeho obvod tvorí územný obvod okresov Bratislava I, Bratislava II, Bratislava III, Bratislava IV a Bratislava V.

14. Upomínacie konanie je alternatívnym spôsobom uplatňovania peňažných nárokov k postupu podľa CSP. Konanie o predmetnom peňažnom nároku bolo začaté dňom doručenia návrhu na vydanie platobného rozkazu Okresnému súdu Banská Bystrica a po splnení podmienok podľa § 14 ods. 3 zákona o UK tento spor pokračuje na príslušnom súde podľa CSP v dôsledku podania návrhu žalobcu na pokračovanie v konaní. Z hľadiska uplatneného peňažného nároku konanie začaté na upomínacom súde tvorí jeden celok s konaním na súde príslušnom podľa CSP, pričom pre skúmanie procesných podmienok konania sú rozhodné okolnosti v čase začatia konania na upomínacom súde (§ 36 CSP) [m. m. 5Ndob/3/2023].

15. Upomínací súd postúpil spor na ďalšie konanie Mestskému súdu Bratislava III ako súdu kauzálnu príslušnému, nakoľko mal zrejme za to, že ide o obchodnoprávny spor. V postúpení veci z 30. júla 2024 však toto bližšie neodôvodnil. Z obsahu spisu pritom nevyplýva, že návrhom na vydanie platobného rozkazu bol uplatnený obchodnoprávny spor (viď rubrika D/ v tlačive návrhu na vydanie platobného rozkazu).

16. To, či spor možno definovať ako obchodnoprávny, závisí predovšetkým od právnej povahy (právneho statusu) strán a ich vzťahu, z ktorého spor vznikol. Z ust. § 489 OZ vyplýva, že záväzky vznikajú z právnych úkonov, najmä zo zmlúv, ako aj zo spôsobenej škody, z bezdôvodného obohatenia alebo z iných skutočností uvedených v zákone. Z dikcie ustanovenia § 261 ods. 1 ObZ je zjavné, že na to, aby sa určitý záväzkový vzťah mohol kvalifikovať ako obchodnoprávny, musí byť okrem požiadavky kladenej na povahu subjektov daného vzťahu splnená aj požiadavka povahy záväzku. Uvedené požiadavky musia byť splnené pri vzniku záväzkového vzťahu, v opačnom prípade o obchodnoprávny vzťah nepôjde.

17. V predmetnom spore sa žalobca ako poškodený domáha voči žalovanému, poisťovateľovi škodcu podľa zákona o PZP, nároku na náhradu škody vzniknutej poškodením osobného motorového vozidla žalobcu.

18. Žalobca a žalovaný sú síce podnikateľmi, ale náhrada škody uplatnená v tomto konaní nie je vyvodzovaná z ich vzájomného záväzkového vzťahu. Strany medzi sebou navzájom neuzavreli žiaden zmluvný záväzok, neexistuje medzi nimi priamy zmluvný vzťah. Požadované plnenie je vyvodzované z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, ktoré je upravené zákonom č. 381/2001 Z. z. so subsidiárnou aplikáciou Občianskeho zákonníka, ktorý obsahuje úpravu poisťných zmlúv. Uplatnený nárok má pôvod v škodovej udalosti, pri ktorej je náhrada škody uplatňovaná ako plnenie z poisťnej zmluvy uzatvorenej medzi držiteľom vozidla, ktorým bola spôsobená škoda a poisťovateľom. Náhradu škody si poškodený uplatňuje priamo voči poisťovateľovi a nie voči subjektu, ktorý mu spôsobil škodu. Tento vzťah a nároky z neho plynúce sa spravujú zákonom č. 381/2001 Z. z. a Občianskym zákonníkom. Medzi žalobcom a žalovaným nie je v tomto prípade obchodný záväzkový vzťah.

19. Najvyšší súd uvedené závery oprel aj o predchádzajúcu rozhodovaciu prax v obdobných veciach (viď rozhodnutia sp. zn. 2Ndc/41/2023, 6Ndc/10/2024, 9Ndc/55/2023, 2Ndob/135/2023, 3Ndob/118/2023, 3Ndob/60/2024, 5Ndob/6/2024, 5Ndob/7/2024, 5Ndob/11/2024). Taktiež podľa rozhodnutia veľkého senátu občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 12. novembra 2024, sp. zn. 1VCdo/2/2024, obchodnoprávnym sporom nie je spor o náhradu škody medzi poškodeným a povinnou zmluvnou poisťovňou škodcu, vedený medzi takýmito stranami na základe osobitnej úpravy z ustanovenia čl. I § 15 ods. 1 vety druhej zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

20. Z vyššie uvedeného je možné uzavrieť, že predmetný spor má charakter občianskoprávny a nie

obchodnoprávny. Preto na jeho prejednanie nie je daná kauzálna príslušnosť súdu podľa § 22 CSP [tu podľa § 22 písm. a) CSP] a nesúhlas Mestského súdu Bratislava III s postúpením sporu je dôvodný.

21. Keďže v danom prípade bolo najvyšším súdom zistené, že sa nejedná o obchodnoprávny spor, je zrejmé, že postup Okresného súdu Banská Bystrica, ktorým na návrh žalobcu postúpil spor Mestskému súdu Bratislava III ako súdu kauzálnu príslušnému, nebol správny. Vzhľadom na to, že nejde o obchodnoprávny spor, pri určení súdu príslušného na konanie v spore sa prednostne neaplikuje § 22 CSP upravujúci kauzálnu príslušnosť súdu v obchodnoprávných sporoch. Rovnako nevyšli najavo ani iné okolnosti, ktoré by zakladali kauzálnu príslušnosť Mestského súdu Bratislava III podľa ďalších ustanovení CSP upravujúcich kauzálnu príslušnosť (§ 23 písm. a/, § 26 písm. a/, § 27, § 28 písm. a/, § 29 CSP).

22. Adresa sídla žalovaného patrí do územného obvodu okresu Bratislava I, ktorý je zároveň územným obvodom na výkon súdnictva, výkon ktorého je pre súkromnoprávne spory a iné súkromnoprávne veci v prvej inštancii v pôsobnosti Mestského súdu Bratislava IV a to všade tam, kde zákon neustanovuje inak. To vyplýva z § 7 ods. 1 zákona č. 221/1996 Z. z. o územnom a správnom usporiadaní Slovenskej republiky v znení neskorších prepisov, čl. 141 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov, zo zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 757/2004 Z. z.“), § 2 ods. 4 zákona č. 371/2004 Z. z. v spojení s § 5 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. a § 12 ods. 2 CSP. V tomto prípade sa neuplatnia iné ustanovenia zákona, pretože nevyšli najavo iné okolnosti určujúce príslušnosť súdu ako adresa sídla žalovaného v zmysle § 15 ods. 1 CSP. Preto je (vecne a miestne) príslušný súd na prejednanie veci Mestský súd Bratislava IV v zmysle § 12 ods. 2 CSP v spojení s § 13 CSP, § 15 ods. 1 CSP a § 2 ods. 4 zákona č. 371/2004 Z. z.

23. Na základe vyššie uvedeného Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že nesúhlas Mestského súdu Bratislava III s postúpením sporu Okresným súdom Banská Bystrica je dôvodný, a preto rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

24. Najvyšší súd poznamenáva, že za nesprávny, obštrukčný a contra legem je potrebné považovať predchádzajúci procesný postup Mestského súdu Bratislava III, ktorý pri nesúhlase s postúpením mu veci z upomínacieho súdu namiesto predloženia spisu na rozhodnutie sporu o príslušnosť podľa § 43 ods. 2 CSP najvyššiemu súdu ako súdu spoločne nadriadenému upomínaciemu súdu a Mestskému súdu Bratislava III (tak ako napokon urobil predložením spisu z 9. apríla 2025), sám najskôr postúpil vec (22. októbra 2024) miestne príslušnému Mestskému súdu Bratislava IV, čo nezodpovedá právnej úprave obsiahnutej v § 43 ods. 1 a 2 CSP, popiera jej účel a je nežiaduce aj z hľadiska dodržania čl. 17 Základných princípov CSP, t.j. hospodárnosti a rýchlosti konania, bez zbytočných prietáhov.

25. Rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.